

۱۶۲ ۶۱۳۷

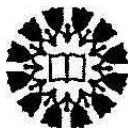
تاریخ آل بویه

علی اصغر فقیهی

www.ketab.ir

تهران

۱۴۰۰

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)

پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی

سرشناسه: فقیهی، علی اصغر، ۱۲۹۲-۱۳۸۲.
عنوان و نام پدیدآور: تاریخ آل بویه / علی اصغر فقیهی.
مشخصات نشر: تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی، ۱۳۷۸.
مشخصات ظاهری: هشت، ۱۰۷ ص.
فروست: «سمت»؛ ۳۷۳. تاریخ: ۸.
شابک: ۷-۰۴۹۰-۰۲-۶۰۰-۹۷۸ ۱۸۰۰۰۰ ریال
یادداشت: پشت جلد به انگلیسی: Ali-Asghar Faghihi. The History of Buyids.
یادداشت: چاپ اول: پاییز ۱۳۷۸، چاپ سیزدهم: تابستان ۱۴۰۰.
یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۰۳-۱۰۷؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع: ایران — تاریخ — دیلمیان، ۳۲۰-۴۴۷ ق.
موضوع: ایران — اوضاع اجتماعی — قرن ۴ ق.
موضوع: ایران — اوضاع اجتماعی — قرن ۵ ق.
شناسه افزوده: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی.
رده بندی کنگره: ۱۳۷۸ ۲ ت ۷ ف/۷۱۳ DSR
رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۴۸۵
شماره کتابشناسی ملی: ۱۷۳۷۴۸۸

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)
پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی

تاریخ آل بویه

علی اصغر فقیهی

چاپ اول: پاییز ۱۳۷۸

چاپ سیزدهم: تابستان ۱۴۰۰

تعداد: ۳۰۰

حروفچینی و لیتوگرافی: سمت

چاپ و صحافی: بصیرت

قیمت: ۱۸۰۰۰۰ ریال. در این نوبت چاپ قیمت مذکور ثابت است و فروشندگان و

عوامل توزیع مجاز به تغییر آن نیستند.

نشانی ساختمان مرکزی: تهران، بزرگراه جلال آل احمد، غرب پل یادگار امام (ره)،

روبه روی پمپ گاز، کد پستی ۱۴۶۳۶، تلفن ۲-۴۴۲۴۶۲۵۰.

www.samt.ac.ir

info@samt.ac.ir

هر شخص حقیقی یا حقوقی که تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر، نشر یا پخش یا عرضه یا تکثیر یا تجدید چاپ نماید، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

سخن «سمت»

یکی از هدفهای مهم انقلاب فرهنگی، ایجاد دگرگونی اساسی در دروس علوم انسانی دانشگاهها بوده است و این امر، مستلزم بازنگری منابع درسی موجود و تدوین منابع مبنایی و علمی معتبر و مستند با در نظر گرفتن دیدگاه اسلامی در مبنایی و مسائل این علوم است.

ستاد انقلاب فرهنگی در این زمینه گامهایی برداشته بود، اما اهمیت موضوع اقتضا می کرد که سازمانی مخصوص این کار تأسیس شود و شورای عالی انقلاب فرهنگی در تاریخ ۶۳/۱۲/۷ تأسیس «سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها» را، که به اختصار «سمت» نامیده می شود، تصویب کرد.

بنابراین، هدف سازمان این است که با استمداد از عنایت خداوند و همت و همکاری دانشمندان و استادان متعهد و دلسوز، به مطالعات و تحقیقات لازم بپردازد و در رشته های مختلف علوم انسانی به تألیف و ترجمه منابع درسی اصلی، فرعی و جنبی اقدام کند.

دشواری چنین کاری بر دانشمندان و صاحب نظران پوشیده نیست و به همین جهت مرحله کمال مطلوب آن باید به تدریج و پس از انتقادات و یادآوریهای پیاپی ارباب نظر به دست آید. انتظار دارد که این بزرگواران از این همیاری و راهنمایی دریغ نورزند و با پیشنهادهای اصلاحی خود، این سازمان را در اصلاح کتاب حاضر و تدوین دیگر آثار مورد نیاز جامعه دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران یاری دهند.

کتاب حاضر برای دانشجویان رشته تاریخ در مقطع کارشناسی به عنوان منبع اصلی قسمتی از درس «تاریخ تحولات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی ایران در دوره سامانیان، غزنویان و آل بویه» به ارزش ۲ واحد تدوین شده است. امید می رود که علاوه بر جامعه دانشگاهی، سایر محققان و علاقه مندان به تاریخ این مرزوبوم نیز از آن بهره مند شوند.

کتاب حاضر در چاپ دهم مجدداً آماده سازی صورتی و فنی شده است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	بخش اول: آل زیار و آل بویه
۲	سرزمین دیلم
۲	مردم دیلم یا دیلمیان
۵	نفوذ اسلام در دیلم پیش از قرن چهارم
۶	فرمانروایان دیلمی
۷	فصل اول: آل زیار
۸	مرداویج
۹	کشته شدن مرداویج
۱۰	وشمگیر پسر زیار
۱۱	بقیه آل زیار
۱۵	منوچهر بن قابوس
۱۶	دو تن دیگر از امرای آل زیار
۱۷	فصل دوم: آل بویه
۱۸	نسب آل بویه
۱۸	تردید در نسب آل بویه
۲۰	پسران بویه پیش از فرمانروایی
۲۰	چگونگی روی کار آمدن آل بویه
۲۱	علی در کرج
۲۳	مرداویج و علی
۲۳	نخستین اطلاع دستگاه خلافت از آل بویه
۲۴	تصرف شیراز

- ۲۵ لواء و خلعت خلیفه
- ۲۵ حمله احمد (معزالدوله) به کرمان
- ۲۶ درگذشت الرّاضی بالله و جلوس المتقی لله
- ۲۷ شمه‌ای از وضع خلافت عباسی مقارن روی کار آمدن آل بویه
- ۳۰ صفات آل بویه
- ۳۱ آل بویه و سامانیان
- ۳۲ حمله احمد (معزالدوله) به عراق و تسلط بر خلیفه
- ۳۴ سلب اختیارات خلیفه
- ۳۵ رکن الدوله و امیر خراسان و وشمگیر
- ۳۵ درگذشت عمادالدوله و آغاز فرمانروایی فنا خسرو (عضدالدوله)
- ۳۶ انتخاب مهلبی به وزارت معزالدوله
- ۳۶ سوگواری در عاشورا
- ۳۸ جشن در روز عید غدیر خم
- ۳۸ درگذشت مهلبی و رفتار زشت معزالدوله
- ۳۸ نیروی دریایی
- ۳۹ غازیان خراسانی و رکن الدوله
- ۳۹ درگذشت معزالدوله
- ۴۰ برخی از صفات معزالدوله
- ۴۱ فتح کرمان به وسیله عضدالدوله
- ۴۱ وفات ابن العمید و شمه‌ای از حالات و صفات او
- ۴۳ آشفته‌گی اوضاع در زمان عزالدوله
- ۴۴ خلع المطیع لله و جلوس الطّائع
- ۴۴ یاری خواستن عزالدوله از عمویش - رکن الدوله - و اعزام عضدالدوله
- ۴۵ ورود عضدالدوله به بغداد
- ۴۶ خشم گرفتن رکن الدوله بر عضدالدوله و ادار کردن او به بازگشت به شیراز
- ۴۷ درگذشت رکن الدوله و شمه‌ای از صفات او
- ۴۷ رکن الدوله و شیخ صدوق (ابن بابویه)
- ۴۸ مؤیدالدوله و فخرالدوله
- ۵۰ حمله دوباره عضدالدوله به عراق

۵۰	قتل ابن بقیه و عزالدوله
۵۱	ملاقات رسمی عضدالدوله با خلیفه و تفویض اختیارات خلیفه به او
۵۳	اقدامات عضدالدوله برای آبادانی بغداد
۵۳	درگذشت عضدالدوله
۵۴	پارهای از صفات و اعمال عضدالدوله
۵۵	تحصیلات و معلومات عضدالدوله
۵۷	صمصامالدوله
۵۷	درگذشت مؤیدالدوله و فرمانروایی دوباره فخرالدوله
۵۸	درگذشت شرفالدوله
۵۹	بهاءالدوله
۵۹	ابونصر و خلیفه
۵۹	بهاءالدوله و صمصامالدوله
۶۰	ابواسحاق صابی
۶۱	صاحب بن عباد
۶۲	کشته شدن صمصامالدوله و دیگر وقایع
۶۲	وقایع زمان بهاءالدوله تا مرگ او
۶۳	وفات فخرالدوله و جلوس مجدالدوله و دیگر وقایع
۶۴	پایان کار مجدالدوله و غلبه سلطان محمود غزنوی
۶۵	آل کاکویه
۶۵	ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا
۶۶	شریف رضی
۶۶	مشرفالدوله
۶۷	درگذشت سلطانالدوله و سلطنت ابوالکلیجار
۶۸	شیخ مفید
۶۹	درگذشت مشرفالدوله و دیگر وقایع
۷۰	ابوعلی مسکویه
۷۱	مرگ القادر بالله و دیگر وقایع و وضع جلالالدوله
۷۲	شریف مرتضی
۷۳	پایان کار آل بویه

بخش دوم: تشکیلات حکومتی و اوضاع اقتصادی و اجتماعی در عصر آل بویه

فصل سوم: تشکیلات حکومتی

دارالخلافه

تشریفات ورود به حضور خلیفه

وزارت

دیوان و صاحب دیوان

صاحب برید

محاسب

نقابت علویان

فصل چهارم: اوضاع دینی و مذهبی

اختلافات مذهبی

تشیع در زمان آل بویه

شعارهای شیعه

صوفیه

پیروان دینها یا آیینهای دیگر

آل بویه و اهل ذمه

فصل پنجم: کیفیت تحصیل و وضع علما و ادبا

مکتب

درس خصوصی

حق التدریس

توجه به حال کودکان

کتاب و کتابخانه

فصل ششم: ورزش

خودنمایی در ورزش

ورزش از نظر پزشکان

منابع و مآخذ